

Гайдамака Олена Василівна,

кандидат педагогічних наук, завідувач сектору профільної середньої освіти Інституту модернізації освіти МОН України, м. Київ

ОРІЄНТОВНИЙ КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН УРОКІВ МИСТЕЦТВА У 8-МУ КЛАСІ (І семестр)

(до підручника: Гайдамака О. В. Мистецтво. 8 клас. – Київ : Генеза, 2016. – 196 с.) (35 год., 1 год. на тиждень)

Мистецтво в культурі минулого

№	Зміст уроку	К-сть годин	Дата
I розділ. Стили та напрями мистецтва стародавніх епох і цивілізацій: античний, візантійський, романський, готика, Ренесанс			
Тема 1. Мистецтво античності			
1-2	<p>ГАРМОНІЯ ТА ДОСКОНАЛІСТЬ ЕЛЛАДИ Греція – колыска європейської цивілізації. Міфологічна основа давньогрецького мистецтва. «Людина – міра всіх речей». Простота й лаконічність давньогрецької архітектури: храм, ордер, споруди Афіського Акрополя. Досконалість скульптури. Синтез архітектури і скульптури. Керамічний вазопис. Роль музики в суспільному та особистому житті давніх греків. Музичні інструменти. Великі Панафінеї. Зародження жанру гімну. Мистецтво мандрівних співаків – аедів, рапсодів і кіфаредів. Театр – «школа» громадян.</p> <p>СОМ: Афіський Акрополь (храми), храм Артеміди в Ефесі; Пергамський вівтар; скульптури: Агесандр, «Афродіта (Венера Мілоська)»; Полідор, Афінодор, «Лаокоон та його сини»; Пракситель, «Афродіта Книдська».</p> <p>ХТД: створіть ілюстрації до міфів Давньої Греції в техніці «силует» або ескіз трафарету в давньогрецькому стилі для декорування речей, стін будівель тощо.</p> <p>РД: 1. За бажання дослідіть: твори кінематографа, присвячені Давній Греції; сюжети давньогрецького вазопису – героїв яких міфів вони зображують; втілення одного сюжету давньогрецького міфу (або героя міфу) у творах різних видів мистецтва. 2. Дослідіть у вільний час, які мистецькі змагання відбувалися в Афінах, Дельфах, Спарті та інших полісах Давньої Греції. Яке значення надавалося музиці в давній Спарті? 3. Дізнайтеся, де збереглися залишки споруд давньогрецьких театрів. Схарактеризуйте їх архітектурні особливості. Поміркуйте, чому вони мають саме таку будову. Поцікавтеся, у театрах яких країн застосовують маски. 4. На території України існували міста-поліси, засновані давньогрецькими переселенцями, – Ольвія, Херсонес, Пантікапей, Тіра, Феодосія, Фанагорія, Танаїс, Керкінітида. Поцікавтеся їхньою долею та поділіться своїми відкриттями з однокласниками.</p> <p>П: акрополь, ордер, сцена, орхестра, аеди, рапсоди й кіфареди.</p>	2	
3-4	<p>ВЕЛИЧ І МОГУТНІСТЬ ДАВНЬОГО РИМУ Практичність римської архітектури (римський форум, тріумфальні арки, мости, терми, акведуки). Винаходи та нові конструктивні елементи в будівництві (бетон, цегла, купол, арка), тосканський і композитний ордери. Реалістичні портрети (скульптура, живопис). Подорож Помпеями.</p> <p>СОМ: фоторепродукції: Колізей, Пантеон, реконструкції імператорських форумів, скульптурні та фаяомські портрети.</p> <p>ПЗ: поцікавтеся міфами давніх римлян. Порівняйте пантеони богів давніх греків і римлян. Чи є спільні образи?</p>	2	

3-4	<p>ХТД: <i>Варіант 1.</i> Створіть оригінал-макет рекламної брошури про пам'ятки мистецтва Давнього Риму. Виконайте замальовки відомих пам'яток архітектури, скульптури періоду античності. Скомпонуйте роботи в брошуру. <i>Варіант 2.</i> Створіть оригінал-макет буклету про мистецтво Давнього Риму, використовуючи програми Microsoft Publisher або Word.</p> <p>РД: 1. За бажанням дослідіть, які здобутки мистецтва давніх римлян використовуються в сучасній художній практиці. 2. Поцікавтеся творами різних видів мистецтва (кінематографа, музичного, образотворчого, театрального), присвяченими Давньому Риму. 3. Створіть віртуальну екскурсію. Орієнтовні теми: «Стежками Давнього Риму», «Стародавні Помпеї», «Шедеври римської скульптури у світових музеях» тощо.</p> <p>П: енкаустика, ротонда, терми, форум, неф.</p>		
Тема 2. Мистецтво Середньовіччя			
5-6	<p>ВЕЛИЧ І КРАСА МИСТЕЦТВА ВІЗАНТІЇ ТА КИЇВСЬКОЇ РУСІ</p> <p>Християнські храми Візантії, особливості будови та розкіш внутрішнього оздоблення. Мозаїка храмів. Візантійський іконографічний канон. Вплив візантійських традицій на мистецтво Київської Русі. Архітектура Києва (Софійський собор), Чернігова. Рукописна книга. Музика в храмі. Синтез мистецтв у християнському храмі. Літургія – основна форма православної служби. Хоровий спів а capella. Давньоруський культовий спів, знаменні розспіви.</p> <p>СОМ: собор Святої Софії та церква Святої Ірини в Константинополі, церкви Святого Аполлінарія в Равенні (мозаїки, інтер'єр); ікони Григорія Чудотворця (XII ст.) та Володимирської Богоматері; Софія Київська, Києво-Печерська лавра (Київ), собори Чернігова: Спасо-Преображенський, Борисо-Глібський (фрески, мозаїки, інтер'єр); ілюстрації до Остромирового євангелія; А. Рубльов, Трійця; ікони Феофана Грека, ікона Волинської Божої Матері.</p> <p>СММ: К. Стеценко, «Всенощна».</p> <p>ХТД: створіть імітацію мозаїки за мотивами мозаїки «Птахи», створеної у візантійську добу.</p> <p>Пісня: музика І. Шамо, вірші Д. Луценка, «Пісня про Київ».</p> <p>РД: 1. Дослідіть візантійський іконографічний канон на прикладах творів мистецтва. 2. Створіть мультимедійну екскурсію. Орієнтовні теми: «Подорож до двох Великих Софій – Константинопольської та Київської»; «Шедеври книжкової мініатюри»; «Мозаїки – вражаючий кам'яний живопис» тощо. 3. Поцікавтеся основами богослужінь східного й західного християнських обрядів. Порівняйте їх.</p> <p>П: вівар, ікона, іконопис, а capella.</p>	2	
7-8	<p>«ВАЖКЕ МОВЧАННЯ» АРХІТЕКТУРИ ТА ЛИЦАРСЬКИЙ КОДЕКС ЧЕСТІ</p> <p>Оборонний характер романської архітектури, собор, замок, вежа донжон. Синтез мистецтв у архітектурі: монументальний живопис, скульптурне оздоблення. Лицарський кодекс честі. Символіка середньовічного герба.</p> <p>СОМ: фоторепродукції: Капела грішників, що каються; Вормський собор Святого Петра; Кам'янець-Подільський замок; Білгород-Дністровська фортеця (фасад, інтер'єр).</p> <p>ХТД: групова діяльність. Організуйте «костюмерну майстерню». «Жіноче ательє» розробляє колекцію одягу за середньовічними мотивами для Прекрасної Дами, «чоловіче ательє» – моделі одягу для лицаря.</p> <p>РД: 1. Дослідіть історію одного з українських замків. 2. Дослідіть зниклі міста-фортеці: Тустань, Чу-фут-Кале та ін. 3. Поцікавтеся творами кіномистецтва про епоху лицарства. Дізнайтеся, зйомки яких кінотворів відбувалися на території українських замків і фортець.</p> <p>П: донжон, герб.</p>	2	
9-10	<p>АРХІТЕКТУРА, ЩО ЛИНЕ ДО НЕБЕС</p> <p>Готичний стиль в архітектурі середньовічного міста. Синтез архітектури, скульптури, монументального живопису (вітражі). Готичний стиль у книжковій мініатюрі.</p> <p>СОМ: Бургоський, Реймський, Кельнський, Шартрський собори. Оформлення книги (порівняння зразків буквиць готичного та романського стилів).</p> <p>ХТД: створіть буквицю в готичному стилі.</p> <p>РД: 1. Здійсніть віртуальну екскурсію до собору Паризької Богоматері, Шартрського або інших соборів, створених у готичному стилі. 2. Проведіть дослідження «Створення книги: історія розвитку». Поміркуйте, які здобутки майстрів середньовічної книги застосовують і в сучасних книжках. 3. Поцікавтеся можливостями виготовлення вітражів у домашніх умовах. Запропонуйте варіанти оздоблення цими творами приміщень (однієї з кімнат удома, класної кімнати, актової чи спортивної зали тощо).</p> <p>П: аркбутан, вітраж.</p>	2	

11-12	<p>КОЛОРИТ СЕРЕДНЬОВІЧНОГО МІСТА Музика в готичному соборі. Діяльність мандрівних акторів-музикантів трубадурів, труверів, міннезінгерів, менестрелів, скоморохів. Музичні твори, створені за мотивами легенд про лицарів (опера Р. Вагнера «Тангейзер», опера П. Чайковського «Іоланта»). Зародження романсу. СММ: Р. Вагнер, увертюра до опери «Тангейзер», Музичне змагання лицарів (фрагмент). П. Чайковський, опера «Іоланта» (фрагменти). ХТД: П. Чайковський, «Хор менестрелів» з опери «Орлеанська діва». Пісня: музика та вірші Н. Май, «Казка про кохання». РД: 1. Ознайомтеся з операми «Тангейзер» та «Іоланта». 2. Дослідіть історію популярності лютні та створіть мультимедійну презентацію «Лютня: від Середньовіччя до сучасності». П: аріозо, інтерлюдія, інтродукція, постлюдія.</p>	2	
Тема 3. Мистецтво епохи Відродження			
13	<p>ІДЕАЛИ ТА ОБРАЗИ РЕНЕСАНСУ Звернення до античної традиції в архітектурі (споруди Філіппо Брунелескі), мистецький талант Мікеланджело Буонарроті, Леонардо да Вінчі, Рафаеля. Головні риси скульптури епохи Відродження. Створення наукової теорії лінійної перспективи. СОМ: церква Санто Спиріто та собор Санта-Марія-дель-Фйоре у Флоренції, собор Святого Петра в Римі (фасад, інтер'єр); Андреа Верроккіо, «Кінна статуя кондотьєра Бартоломео Коллеоні у Венеції»; Мікеланджело Буонарроті, «П'єта», «Мойсей»; Мазаччо, «Чудо з динарієм»; Рафаель, «Афінська школа»; Леонардо да Вінчі, «Мона Ліза»; зображення Мадонни. РД: 1. Здійсніть дослідження щодо інтерпретації одного біблійного сюжету у творах митців Середньовіччя та Ренесансу. 2. Створіть презентацію «Образ Матері в різних видах мистецтва». П: перспектива, круга скульптура.</p>	1	
14-15	<p>НОВИЙ СВІТ ПІВНІЧНОГО ВІДРОДЖЕННЯ Новий світ Північного Відродження, творчість Я. ван Ейка, П. Брейгеля Старшого, А. Дюрера. Розквіт жанрів: натюрморт, пейзаж, портрет. СОМ: Я. ван Ейк, «Портрет подружжя Арнольфіні»; П. Брейгель Старший, «Мисливці на снігу»; А. Дюрер, «Чотири апостоли», гравюри; Я. ван Гойєн, «Річковий краєвид з млином і руїни замку»; Я. Порселліс, «Море похмурого дня»; П. К. Харлем, «Натюрморт із крабом»; Б. ван дер Аст, «Натюрморт із фруктами»; П. Артсен, «М'ясна крамниця». ХТД: створіть натюрморт – основу для обкладинки журналу, заставки кулінарного телешоу тощо. Це може бути реалістична композиція або композиція, створена за допомогою комп'ютерних ефектів. РД: дослідіть творчість одного з митців епохи Відродження. Створіть презентацію. П: диптих.</p>	2	
16	<p>ЗВУКОВА ПАЛІТРА РЕНЕСАНСУ Спадщина Дж. Палестріни – вершина духовної хорової музики. Меса – жанр духовної музики. Розвиток світської музики. Мистецтво бельканто. Поява інструментальних жанрів (прелюдія, токато, фантазія) та популярність інструментальної музики. О. Лассо – майстер вокально-хорового мистецтва. СММ: Дж. Палестріна, «Меса Папи Марчело», «Agnus dei» (фрагмент), О. Лассо, «Луна»; М. Скорик, «Три фантазії для лютні з Львівської табулатури XVI ст.». Пісня: музика В. Кудряшова, вірші М. Рябініна, «Велетень». РД: виконайте проект «Образи Ромео і Джульєтти в музиці». Дослідіть, як композитори різних часів і країн (П. Чайковський, С. Прокоф'єв, Ш. Гуно, Г. Берліоз) утілювали образи Шекспіра у своїх творах. П: бельканто, меса.</p>	1	
17	<p>Узагальнення: наші досягнення</p>	1	